

Hälsning

FRÅN FÖRSAMLINGSFAKULTETEN • 4/2021

”Mörkret flyr,
dagen gryr”

En kunskap som sprider sitt sken

Av Torbjörn Johansson, rektor på FFG.

Ibland är riktningen den omvända, att det går från ljus till mörker.

”Mörkret flyr, dagen gryr” – den kärnfulla formuleringen i julpsalmen beskriver Guds Sons underbara människoblivande. I Johannesevangeliet beskrivs julens händelser i termer av ljus och det sägs att ”det sanna ljuset” skulle komma till världen (Joh 1:9). Från den himmelska världen bröt ljuset in i en mörk värld.

”Mörkret flyr, dagen gryr” – de orden kan även användas för att beskriva kyrkans tillväxt och missionens verk under snart 2000 år. Evangeliet har gått vidare från Betlehem till Israels folk och ut till hednafolken. Folk och kontinenter har förvandlats när de har vänt sig från avgudar och mörker till Herren och hans underbara ljus. Det är dock inte alltid så väl, att tillståndet förändras från mörker till ljus. Ibland är riktningen den omvända, att det går från ljus till mörker, vilket kyrkohistorien ger talrika exempel på. Det finns många folk och platser som har varit kristna men där sedan mörkret åter har brett ut sig. Att se och erfara detta – hur det glesnar i kyrkorna och likgiltigheten breder ut sig – är smärtsamt och sorgligt och något som många i vårt land har fått erfara på nära håll. I de stora rörelser som sker i ett folk står det en kamp om varje enskild människas själ.

Den särskilda sida av denna kamp som vi i FFG:s sammanhang ska tänka på rör *kunskapen*. Det finns en kunskap som fördrivar mörkret. Paulus beskriver denna bl.a. i 2 Kor 4:16: ”Ty Gud som sade: Ljus ska lysa fram ur mörkret, han har låtit ljus lysa upp våra hjärtan, för att kunskapen om Kristi härlighet, som strålar fram i Kristi ansikte, skall sprida sitt sken.” Denna mening är kulmen i ett avsnitt där Paulus har beskrivit sin verksamhet som apostel. Han *förfalskar inte Guds ord* utan lägger öppen fram sanningen. *Evangelium* är ingenting som han döljer utan han *predikar* Jesus Kristus som Herre. Genom det som *hörs* kommer alltså en kunskap som gör att Guds härlighet *strå-*

lar fram. Paulus sänds till hedningarna och genom att *höra* ska de få öppnade ögon till att se ljuset (Apg 26:17f). Det är denna bibliska beskrivning av Guds handlande med människan genom sitt ord, som har gett predikan sin utomordentligt centrala plats i den evangelisk-lutherska traditionen. Olika slags gudstjänster med bibelutläggning, predikstolar, psalmer som har inramat predikan – allt har markerat predikans helt fundamentala plats i församlingen. Jesus Kristus är i sitt ord. Detta kommer till människan *utifrån*, som ett yttre ord (*verbum externum*). När Guds ord predikas kommer Kristus själv till oss. När Guds evangelium tas emot i tro, tas han själv emot.

Det är detta stora perspektiv som motiverar allt FFG:s arbete med kurser, undervisning och studier. Herdar och lärare behöver formas av Guds ord under sin studietid. Det är djupast sett Gud som med sitt ord måste få nå in till själen och samvetet hos varje enskild människa. Ingen människa kan åstadkomma något sådant, men en institution som FFG kan bereda plats och rum för Guds ord. I den akademiska världens mängder av litteratur, tankeströmningar, kunskap av olika slag, vill FFG:s lärare själva ge akt på och förmedla vidare den bibliska maningen till studenterna: ”Därför måste vi så mycket mer ta fasta på det vi har hört, så att vi inte driver bort med strömmen” (Heb 2:1). Mitt samvete, min tro och mitt hopp ska vara förankrat i Guds ord, detta ord som förmedlar en kunskap om Guds härlighet. Denna härlighet sprider sitt sken från krubban, in i syndens och dödens mörker. Genom Guds nåd och barmhärtighet bryter ljuset fram ännu idag.

**EN HELIG SAMLING KRING GUDS NÅDS
EVANGELIUM I JULENS TID TILLÖNSKAS FFG:s
VÄNNER OCH UNDERSTÖDJARE AV
TORBJÖRN JOHANSSON**

Hälsning ges ut av

Församlingsfakulteten
Ekmansgatan 3
411 32 Göteborg

Tel: 031-778 35 40

E-post: info@ffg.se

Hemsida: www.ffg.se

Ansvarig utgivare:

Torbjörn Johansson

Redaktion:

Daniel Johansson (tf red.)

Marie Persson (red.sekr.)

Henrik Andersson

Jonatan Ådahl

Var gärna med och stöd arbetet på Församlingsfakulteten! Du kan göra det på något av följande sätt:

PlusGiro: 6 40 60-7

BankGiro: 622-5387

Swish: 123 100 84 57

Guds räddningsplan

Av Jonatan Ådahl, lärare i Gamla testamentet på FFG.

Ja, varje stövel buren i stridslarm och varje mantel vältrad i blod ska brännas upp och förtäras av eld (Jes 9:5).

Så förkunnar profeten Jesaja, för Israels båda hus under kung Ahas tid. Det är ord av dom och uppgörelse. Dom över fienderna till Guds folk och löfte om räddning. Gud ska rädda sitt folk från förtryckarna. Han ska bryta sönder slavoket och plågårens stav, som på Midjans tid. Då på Midjans tid hade domaren Gideon frälst Israel från midjaniterna, då han tillsammans med 300 man med facklor gömda i krukor hade övervunnit fiendernas här genom att slå sönder krukorna, låta ljuset lysa, blåsa i hornen och vara stilla, medan Herren stred för dem. Herren ska tillintetgöra fienderna, fienden.

Plågad av fiender kännetecknas Israels tillstånd av mörker. De var förtryckta, de var plågade. Det rådde också ett andligt mörker. De sökte inte Herren, de förtröstade på människor. Just i detta mörker söker Herren upp dem. *Det folk som vandrar i mörkret skall se ett stort ljus, över dem som bor i dödsskuggans land skall ljuset stråla fram (Jes 9:2).* Herren kommer med ljus och räddning. Hur ska Herren kunna tillintetgöra fienderna, ja ondskan själv? *Ty ett barn blir oss fött, en son blir oss given. På hans axlar vilar herradömet, och hans namn är: Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Evig Fader, Fridsfurste. Så skall herradömet bli stort och friden utan slut över Davids tron och hans kungarike. Det skall befästas och stödjas med rätt och rättfärdighet från nu och till evig tid. HERREN Sebaots nitälskan skall göra detta (Jes 9:6-7).* Detta är samma barn som det talades om tidigare: *Se, jungfrun skall bli havande och föda en son och hon skall ge honom namnet Immanuel (Jes 7:14).* Denne Son ska vara något alldeles extra. Han är inte bara Messias, han är Herren själv, såsom också namnen vittnar om:

- *Under:* Jesu inkarnation och födelse. Ett oerhört under att Gud själv blir människa.
- *Rådgivare:* Han vet allt. Han är den som kan ge oss de råd och den hjälp vi behöver. *Jag prisar HERREN som ger mig råd (Ps 16:7).*

- *Mäktig Gud:* Messias är Herren själv. Sann Gud och sann människa, Immanuel – Gud med oss.
- *Evig Fader:* Denne Son är evig och han har fadersomsorg och hjärtelag för de sina.
- *Fridsfurste:* Han är den som skapar och bringar fred och harmoni. Ja, han inte bara upprättar sitt fridsrike genom nådens medel. Han är själv vår frid. *När vi nu har förklarats rättfärdiga av tro, har vi frid med Gud genom vår Herre Jesus Kristus (Rom 5:1). Han är vår frid, han som har gjort de två till ett och rivit skiljemuren, fiendskapen (Ef 2:14). Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid (Jes 53:5).*

Hur ska detta ske? Han måste besegra fienden. *För du ska bryta deras bördors ok, deras skuldrors käpp och deras plågåres stav, som på Midjans tid. Ja, varje stövel buren i stridslarm och varje mantel vältrad i blod ska brännas upp och förtäras av eld (Jes 9:4-5).* Han fick bära syndabördans ok – dina och mina synder. Han blev gisslad och bar korset på sina skuldror. På hans axlar vilar Herradömet och på hans axlar bar han korset för att försona våra synder. Jesus fick känna plågårens stav, de gjorde som det står hos profeten Mika att *de slog Israels domare med käpp på kinden (Mik 5:1).* Han fick smaka plågårens stav och bröt så sönder den när han triumferade på korset. På Midjans tid hade domaren Gideon frälst Israel från midjaniterna, genom att vara stilla, medan Herren stred för dem. Herren stred för oss på Golgata och vi fick vara stilla. På korset fick Kristus bära oket i folkets ställe. Han bröt sönder förtryckarens vapen genom att själv brytas ner. Där upprättar han sitt nåderike. Till detta nådens rike har han bjudit dig och mig och alla människor, för att föra oss ut ur mörkret in i sitt underbara ljus. Därför lät han sig födas och bli människa.

Ära åt Gud i höjden, och frid på jorden bland människor som han älskar (Luk 2:14).

Hur ska Herren kunna tillintetgöra fienderna, ja ondskan själv?

Studera på Församlingsfakulteten hösten 2022

Församlingsfakulteten inbjuder på nytt till teologiska studier. Samarbetet med *Fjellhaug Internasjonale Høgskole i Oslo* ger möjlighet att studera för en ettårig norsk högskoleexamen (benämns *Teologiskt basår* på FFG) och en treårig *Bachelor i Teologi & Mission*. Formellt skrivs student in som distansstuderande på Fjellhaug (studiemedelsberättigad utbildning), men studiemiljö och lärarresurser tillhandahålls på FFG. Det finns numera ett pastoralteologiskt fördjupningsspår att lägga till teologistudierna på FFG, vilket gör att utbildningen än mer formar för tjänst i kyrka och i mission. För den som vill fortsätta med teologiska studier på högre nivå innebär samarbetet med *Concordia Theological Seminary* i USA att också Master-studier kan bedrivas på FFG.

Nästa steg?

Vill du få en bättre uppfattning om den teologiska profilen på FFG:s undervisning så rekommenderas ett besök på hemsidan där det finns gott om inspelningar, filmer och artiklar att fritt ta del av: ffg.se/resurser

Välkommen också att besöka FFG och prata med någon på plats för att undersöka om studier på FFG passar dig. Du kan också kontakta oss med dina frågor eller begära infomaterial: studiehandledare@ffg.se, tel. exp. 031-778 35 40.

På hemsidan gör du senast 31 mars en föransökan till Teologiskt basår/Bachelor-programmet. Efter återkoppling från FFG görs ansökan till FIH, där antagen student skrivs in som distansstuderande, med studieplats FFG. ffg.se/ansokan

För ansökan till Master-programmet eller pastoralteologiska fördjupningsspåret, kontakta studiehandledare.

Ansökan om studiemedel (från CSN i Sverige) sker för Årsstudium Nettstudier på Fjellhaug Internasjonale Høgskole i Oslo. FFG har inget eget internat, men Markusgården i Göteborg är ett kristet studentboende där studenter på FFG har en viss förtur: www.markusstiftelsen.se. Kontakta FFG vid behov av fler tips.

Översikt teologiska program

Teologiskt basår

FIH: Årsstudium Nettstudier
60 stp
1 år, hel- eller halvfart

För dig som är intresserad av ett års fördjupning och upptäcktsfärd i den kristna tron. Praktiskt och pastoralt orienterat teologiskt program, med dagliga andakter, mentorer, tillgång till själavårdare och med möjlighet till handledning i församling. Kursutbudet är brett och syftar till att ge redskap för det liv som möter i kyrka och samhälle:

- Introduktion till Bibeln 10 stp
- Examen philosophicum 10 stp
- Kyrkohistoria & konfessionskunskap 10 stp
- Kristen tro, etik & livsåskådning 10 stp
- Världsreligionerna 10 stp
- Bibelämne 10 stp

Föranmälan görs senast 31 mars på FFG:s hemsida. Efter återkoppling görs ansökan till FIH, där antagen student skrivs in som distansstuderande, med studieplats FFG. FFG ansvarar för undervisning, FIH för examination och utfärdande av ettårig högskoleexamen efter studierna.

Bachelor teologi & mission

FIH: Bachelor i teologi og mission 180 stp
3 år, heltid

För dig som efter Teologiskt basår vill fortsätta med ett tvåårigt teologiskt studium, med möjlighet till en rent akademisk inriktning eller en pastoralteologiskt inriktad fördjupning (erbjuds som tillägg på FFG). Det gemensamma kursutbudet ser ut enligt följande:

- Systematisk teologi 10 stp
- Examen facultatum 10 stp
- Gamla testamentet 10 stp
- Nya testamentet 20 stp
- Nytestamentlig grekiska 20 stp
- Missionsvetenskap 20 stp
- Valbara fördjupningsämnen 30 stp

Efter fullgjorda studier ges en norsk högskoleexamen som kan användas för fortsatta teologiska studier i Sverige och för förvärvsarbete som kräver teologisk examen.

För mer information om båda programmen, se hemsidan: www.ffg.se/utbildning

Master of Sacred Theology

9 intensivkurser utspridda över 3 års tid, samt examinationer och större uppsats (Thesis)

STM-programmet är ett program som erbjuds av Concordia Theological Seminary i Ft Wayne, USA (CTS), och som är utlokaliserat till FFG. Programmet fungerar både som pastoral fortbildning och forskarförberedelse för studenter som siktar på högre teologiska studier. Upplägget på programmet är anpassat för präster/teologer i tjänst, med tre intensivkurser per år (mot-sv. 1/3 av helfart och totalt 9 kurser), samt en avslutande uppsats-skrivning (Thesis). Efter att ha klarat samtliga moment erhåller studenten en Master of Sacred Theology från CTS, med ackreditering från Association of Theological Schools i USA. Följande kurser är exempel:

- Hermeneutics, Charles Gieschen
- The Office of the Holy Ministry, Naomichi Masaki
- Baptism and Lutheran Catechesis, John Pless
- Justification, Roland Ziegler
- Theological Anthropology, Timo Laato (FFG)

För mer information om programmet, kostnader, ansökan, se hemsidan: www.ffg.se/utbildning/master

Pastoralteologiskt fördjupningsspår

Sex veckoslut per läsår under 1 el. 2 års tid, samt fältförsamling, handledare och övningsuppgifter

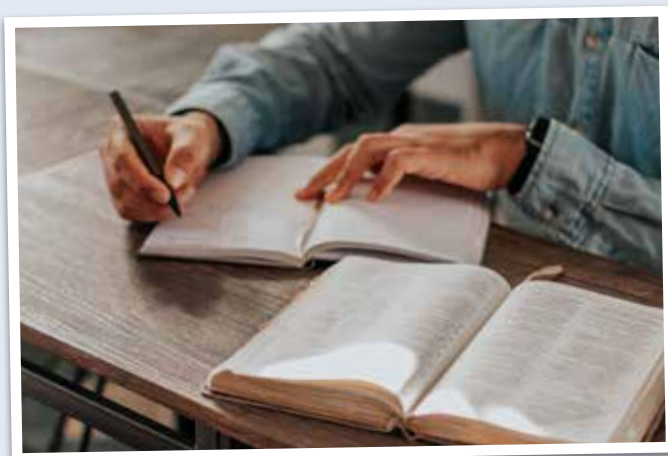
I samarbete med Lutherstiftelsen erbjuder FFG ett pastoralteologiskt fördjupningsspår, vars syfte är att ge studenter fler redskap att kunna stå i kyrklig tjänst efter avslutade studier (t.ex. blivande präster). Kursen ges parallellt med studier på Bachelor-programmet och är förlagt till sex veckoslut per läsår. Studerande vid andra lärosäten och andra intresserade som förvärvsarbetar kan också delta.

En viktig del av spåret är fältförsamlingen där praktiska övningar under handledning blir till en naturlig del av det gudstjänst- och församlingsliv som studenten lever i. Första året är meningsfullt och formativt för alla i kyrklig tjänst medan andra året övergår i en renodlad prästutbildning med särskild antagning.

Urval av kurser:

- Pastoralteologi
- Homiletik
- Liturgik
- Själavård
- Diakoni & etik
- Mission & församlingsbyggande

För mer information om kursen och ansökan, se hemsidan: www.ffg.se/utbildning/pastoral

”Han har sänt mig att utropa frihet för de fångna”

Om Bibelns fångenskapstema

Fördjupning av Daniel Johansson, lektor i Nya testamentet på FFG.

Under läsåret 2021-2022 uppmärksammar FFG en annan av Martin Luthers reformatoriska skrifter: ”Om kyrkans babyloniska fångenskap” (1520). I kommande nummer av Hälsning kommer fördjupningsdelen utifrån teologins olika discipliner belysa sidor av Kristi kyrkas ständiga kamp för sin redan givna frihet och hur krafter försöker föra Kyrkan in i olika former av fångenskap. Luther kallade ofriheten som omgärdade den dåtida kyrkan för ”babylonisk” och gav i sin bok exempel på hur kyrkans frihet inskränkts. I detta nummer beskriver Daniel Johansson temat från en exegetisk synvinkel.

”Så kom han till Nasaret, där han hade vuxit upp. På sabbaten gick han som han brukade till synagogan. Han reste sig för att läsa ur Skriften, och man räckte honom profeten Jesajas bokrulle. När han öppnade rullen, fann han stället där det står skrivet: *Herrens Ande är över mig, för han har smort mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig att utropa frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.* Sedan rullade han ihop bokrullen, räckte den till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina ögon fästa på honom. Då började han tala till dem: ’I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar’” (Luk 4:16–21).

Evangelisten Lukas väljer att lyfta fram Jesu korta men effektiva predikan i Nasarets synagoga när han ska beskriva början av Jesu offentliga verksamhet. Jesus läser från inledningen av Jesaja 61 och slår fast att de orden just denna dag går i uppfyllelse. Eftersom det som kommer först sätter sin

prägel på det som följer kan vi inte bara lämna dessa ord bakom oss under det att vi konstaterar att den texten råkade vara läsningen den sabbaten Jesus fick privilegiet att läsa texten i Nasaret. Nej, Lukas tar med denna händelse därför att hela evangeliet om Jesu framträdande ska läsas i ljuset av just dessa ord.

Att detta avsnitt av Jesajas bok var viktigt för Jesus framgår också av Bergspredikans inledning, den första undervisningen från Jesu sida som Matteus återger i sitt evangelium. De första två saligprisningarna, ”Saliga är de i Anden fattiga”, ”Saliga är de som sörjer” anspelar på samma ställe hos Jesaja.

Av det här kan vi dra slutsatsen att Jesus såg hela sin jordiska gärning i ljuset av Jesaja 61. Han skulle predika *glädjens budskap*, det vill säga *evangelium*, något som evangelisterna återkommande framhåller. Det innebar bland annat att han skulle utropa *frihet för de fångna*. Vad innebär det? För att få ett svar på den frågan måste vi gå tillbaka till Jesaja-stället Jesus citerar.

Två slags fångenskap

I Jesaja 61 talar *tjänaren* (jfr de fyra tjänarsångerna: Jes 42; 49; 50; 52:13–53:12): ”Han (Gud) har sänt mig att förbinda dem som har ett förkrossat hjärta, att ropa ut frihet för de fångna och befrielse för de bundna, till att predika ett nådens år från HERREN” (Jes 61:1–2). Formuleringen här pekar i två olika riktningar, dels på lagen om jubelåret i 3 Mos 25:8–22, dels på befrielsen från den fångenskap Jesaja tidigare profeterat om (t.ex. Jes 39:6). I Mose lag föreskrevs att var femtionde år skulle vara ett ”jubelår” under vilket man skulle ”utropa frihet i landet för alla dess invånare” (3 Mos 25:10). Det innebar bland annat att den som på grund av fattigdom tvingats sälja sig till slav skulle befrias (3 Mos 25:54). Men profetian i Jesaja 61 rör inte bara enskilda individer utan folket som helhet och avser dess befrielse från fångenskap, närmare bestämt exilen i Babylon. Gamla ruiner och ödelagda städer ska åter byggas upp (v. 4). Israel ska bli det som varit avsikten sedan uttåget ur Egypten, Guds präster för alla hednafolk (v. 5; jfr 2 Mos 19:6). ”Alla som ser dem skall förstå att de är släktet som HERREN har välsignat” (v. 9). Profetian slutar i en lovsång över frälsningen: ”Jag gläder mig storligen i HERREN, min själ fröjdar sig i min Gud, ty han har klätt mig i *frälsningens klädnad* och svept in mig i *rättfärdighetens mantel*” (v. 10).

Israels fångenskaper

Man brukar datera fångenskapen i Babylon från 587/6 f.Kr. när den babyloniske kungen Nebukadnessar intog staden, brände templet och förde folket i fångenskap (2 Kung 25; 2 Krön 36; Jer 52) till Kores edikt år 538 (2 Krön 36:22–23). Men redan år 597 hade många förts bort, bland annat Hesekiel (jfr Hes 1) och ytterligare några år tidigare, ca 605 hade Daniel och hans vänner kommit till Babel (Dan 1). De 70 år Jeremia profeterar om (Jer 29:10) brukar räknas antingen från 608–538 eller från 586 till templets återinvigning 516.

Det var framför allt de högre samhällsklasserna som fördes bort som fångar, kungaslakten och de styrande kretsarna, prästerskapet och de bildade, medan tjänare och bönder lämnades kvar. Men konsekvenserna var enorma. Templet, platsen för Guds närvaro i sitt folk, var förstört. Offren kunde inte längre bäras fram. Davids kungadöme som skulle bestå till evig tid (2 Sam 7:13) hade gått under.

Och landet som Gud utlovat åt Abrahams barn låg förstört och styrdes av ett folk som dyrkade andra gudar. Mer än en frågade sig hur det kunde gå så illa. Hur var det med Guds löften? Hur var det med Gud själv? Var Babels gudar starkare än Israels Gud?

Det var inte första gången Abrahams barn varit i fångenskap. Emigrationen till Egypten i samband med en stor hungersnöd började i frihet (1 Mos 46) men slutade i förtryck, slaveri och fångenskap (2 Mos 1:8ff, något som Gud i förväg uppenbarat för Abraham (1 Mos 15:13). Hela folkets fångenskap hade förebådats av den näst yngste av Jakobs söner, Josef, när denna av sina bröder sålts som slav till Egypten (1 Mos 37:12ff). Han steg visserligen i anseende hos sin herre Potifar men hamnade snart i fängelse, innan Gud genom en dröm och en väntande hungersnöd upphöjde honom till den högste i landet näst kungen själv (1 Mos 41:40–41). På ett liknande sätt förde Gud folket till svår nöd innan han genom Moses räddade dem ut ur fångenskapen från Egypten, en händelse som Israels folk sedan dess minns vid varje påsk.

Profeterna Jesaja och Jeremia hade redan innan fångenskapen i Babylon profeterat att folket skulle komma tillbaka till det utlovade landet (Jes 40ff; Jer 29). Herrens budskap, genom Jeremia, till folket

i exil var detsamma som till Adam i tidens begynnelse: "Föröka er där och bli inte färre" (29:6). Och det fortsätter med den kända förmaningen: "Och sök den stads bästa dit jag har fört er i fångenskap och be för den till Herren. När det går väl för den, går det också väl för er" (29:7). Till detta fogades detta löfte: "Jag vet vilka tankar jag har för er, säger Herren, nämligen fridens tankar och inte ofärdens för att ge er en framtid och ett hopp" (29:11).

Exilen över?

Löftena uppfylldes. Folket blev fria att återvända när Kores utfärdade sitt edikt år 538. En stor skara under ledning av Serubbabel begav sig tillbaka hem (Esra 1–2). Det andra exodus, uttåget, började och Jesajas ord gick i uppfyllelse: "En röst ropar i öknen: 'Bana väg för Herren, gör vägen rak i ödemarken för vår Gud. Varje dal ska höjas, alla berg och höjder sänkas. Ojämn mark ska jämnas, kuperat land bli slät mark. Herrens härlighet ska uppenbaras, alla människor ska se det tillsammans, för Herrens mun har talat'" (Jes 40:3–5). Men allt blev inte frid och fröjd. De återvändande stötte på svårigheter och motstånd från folket som nu bodde i Jerusalems omnejd. Först år 516 kunde templet återinvigas, och det var inte i närheten av så glansfullt som det gamla templet varit, och det dröjde ännu många år innan Jerusalems murar återuppbyggdes (se Nehemja bok). Man var tillbaka i landet och templet var i funktion, men ännu satt inte någon av Davids ättlingar på tronen. Man var inte ens självständiga. Man stod först under persernas överhöghet, innan man efter Alexander den stores erövringar på 330-talet omväxlande stod under seleukidisk överhet (med maktbas i dagens Syrien) eller ptolemeisk överhet (Egypten). Man hade visserligen fått återvända till landet och templet stod återigen i Jerusalem, men ännu hade inte alla löften uppfyllts. Och hade verkligen Herrens härlighet vänt åter till templet (Hes 10) såsom utlovats av både Jesaja och Hesekiel (Jes 52:8; Hes 43:1ff)?

Det finns några bibelforskare, mest känd är N. T. Wright, som menar att det var en utbredd uppfattning bland judarna vid Jesus tid att exilen, och därmed fångenskapen, ännu inte upphört. Ett fåtal utsagor i den judiska litteratur som författats under det andra templets tid skulle möjligen kunna peka i denna riktning, men det tycks ändå som om de flesta judarna menade att exilen upphört. Men de var ockuperade av ett främmande folk.

De hindrades visserligen inte i sin Gudsdyrkan och till skillnad från andra folk var de befriande från kravet att dyrka de romerska gudarna och visa kultisk vördnad inför kejsaren. Men det var inte fria och löftena om en Davidsättling, en smord, Messias, var inte uppfyllda. Förhoppningarna om hans snara ankomst knöts till förväntningar om att han skulle befria folket från ockupationsmakten och upprätta det fridsrike som skulle leda till att alla folk skulle komma upp till Jerusalem för att tillbe Israels Gud (Jes 2:1–5).

Befrielsen ur fångenskapen

Det är mot denna bakgrund Jesus börjar sin förkun-nargärning med att proklamera att tiden är inne för löftenas uppfyllelse och fångarnas befrielse. Det var tid för en djupare och mer fullkomlig uppfyllelse av Jesajas profetia om det andra uttåget. Johannes döparens gärning tar sin utgångspunkt i de första orden om det andra exodus. Han är rösten som ropar i öknen: "Bana väg för Herren, gör vägen rak i ödemarken för vår Gud" (Jes 40:3; Matt 3:3; Mark 1:2–3; Luk 3:4ff). Det som följer i evangelierna är uppfyllelsen av löftena i de följande kapitlen i Jesaja. Särskilt i Markus evangelium är detta påtagligt (boktips: Rikki E. Watts, *Isaiah's New Exodus in Mark*). Det är inte möjligt att peka på alla dessa paralleller här, inte heller att följa alla spår i evangelierna av hur Jesus befriar människor ur fångenskap, t.ex. genom utdrivandet av onda andar (jfr Mark 3:22ff) eller helande från sjukdomar som hållit människor i olika slag av fångenskap under många år. Det vi stannar inför är vad befrielsen djupast sett består i, nämligen det som Jesus identifierar som det huvudsakliga skälet till sin ankomst: "Människosonen har inte kommit för att bli betjänad, utan för att tjäna och ge sitt liv *till lösen* för många" (Matt 20:28; Mark 10:45).

I detta som är Jesus första *explicita* uttolkning av sin död anspelas dels på Jes 53:12 ("de många" vars synd han bär och som blir hans byte), dels på befrielse ur fångenskap. Det ska betalas ett pris, en lösesumma för att fångar ska släppas fria. Samma slags uttryck används av Paulus i 1 Tim 2:5–6: "Gud är en, och en är medlare mellan Gud och människor: människan Kristus Jesus, som gav sig själv till lösen för alla." Aposteln Petrus identifierar betalningsmedlet med Kristi blod: "Ni vet ju att det inte var med förgängliga ting som silver eller guld ni blev friköpta från det meningslösa liv ni ärvt

från era fäder. Nej, det var med Kristi dyrbara blod, som med blodet av ett lamm utan fel och brist” (1 Pet 1:18–19). Paulus använder också ekonomiskt språk för att beskriva Jesu död i Gal 3:13: ”Kristus har *friköpt* oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe.”

När Jesu död beskrivs som ett friköpande från en fångenskap skulle det kunna ligga nära till hands att dra den slutsats som en del teologer i fornkyrkan förfäktade, nämligen att Jesus friköpte människorna från satans fångenskap och betalade lösesumman till honom. På vissa ställen, som i Jesu egen förklaring av sin död, utsägs ju inte vilken slags fångenskap det handlar om eller vem som betalas. Paulus identifierar problemet som lagens förbannelse,

det krav lagen ställer på den som överträder den. Därmed klargörs att det handlar om människans skuld i förhållande till Gud och lagens krav och att Kristus därmed betalat lösesumman till Fadern.

Babel kom att associeras med Guds fiende (1 Pet 5:13; Upp 14:8; 16:19), men den befrielse Jesus proklamerar i sin predikan i Nasaret blotade ett problem som låg djupare än en fångenskap under en yttre fiende eller under satan. Den handlar om det som hindrar människan att stå i full och salig gemenskap med Gud – synden. Men fångelset har öppnats. Lösesumman är betald. ”Låt oss därför frimodigt gå fram till nådens tron för att få barmhärtighet och finna nåd till hjälp i rätt tid” (Hebr 4:16).

Nordiska
Lutherhjälpen

”mina minsta”

Bistånd som utgår från evangeliet och ser till hela
människan i vardag och katastrof.

Plusgiro: 62 86 94-2
Swish: 123 32 08 725

4/2021

Advent med FFG

Vi närmar oss slutet av det innevarande kyrkoåret och ett nytt träder snart in med advent. Ordet advent kommer av den latinska frasen *adventus Domini* som betyder *Herrens ankomst*. Det är i kyrkan en tid av förberedelse och väntan inför firandet av Jesu födelse vid jul.

Församlingsfakulteten vill gärna vara med och bidra till denna förberedelse genom att inför de fyra adventssöndagarna publicera en liten "kalenderlucka" på vår hemsida. Adventskalendern är i form av ett kort Youtubeklipp där man får en fördjupning i ämnen som rör både advent och jul. De har tidigare funnits på FFG:s Youtubekanal men är lika aktuella nu som förr. Glad advent och God jul!

Första advent 28 nov: Om Bachs adventskantat: "Nun komm, der Heiden Heiland"

Andra advent 5 dec: St. Nicolaus och julklapparna

Tredje advent 12 dec: Tiden före Jesu födelse i julevangeliet

Fjärde advent 19 dec: Midvinterblot, solfest och den kristna julen

Juldagen 25 dec: En älskad Julpsalm – "Från himlens höjd jag bringar bud"

Annandag jul 26 dec: Julkrubban undersökt

Trettondag jul 6 Jan: De vise människens vishet

Vårens kvällsbibelskola

Under tio måndagskvällar fram till påskveckan bjuder Församlingsfakulteten in till kvällsbibelskola. Temat för terminen är *tron på Fadern*, vilket även är temat för vårens Bibelkonferens (se separat annons).

Den kristna tron på Fadern, Sonen och den Helige Ande fick sin klassiska utformning vid kyrkomötet i Nicaea år 325. Församlingsfakulteten planerar därför att på ett särskilt sätt uppmärksamma beaktelsen till Gud som treenig fram till år 2025.

Gamla och nya deltagare hälsas varmt välkomna!

Tid: måndagar kl. 18.00–19.45 (med fikapaus)

Plats: Församlingsfakulteten, Ekmansgatan 3.

OBS! Begränsat antal platser.

Avgift: 200 kr (fika för hela terminen ingår)

Anmälan: info@ffg.se, 031-778 35 40 senast 1/2 - 2022

Program

7/2 *Fadern och Skapelsen*

14/2 *Gud som Israels Far*

21/2 *Augustinus betydelse för förståelsen av Fadern i GT*

28/2 *Fader vår – bönen som Jesus lärde oss*

7/3 *Gud Fader Allsmäktig*

14/3 *"Jag och Fadern är ett"*

21/3 *Faderns frånvaro i psalmer och böner i SvK:s liturgi*

28/3 *Fader Abraham och andra fäder*

4/4 *"Fader" som problem i modern teologi*

11/4 *Den jordiske Faderns roll för barnens tro*

Med reservation för ändringar.

Hebreiska och grekiska – möjlighet att läsa Bibeln på grundspråk

För dig som studerat hebreiska och grekiska ges också under våren 2022 läsövningar med handledning i den gamltestamentliga resp. den nytestamentliga grundtexten.

Grekiska

Varannan fredag (jämna) kl. 10–12. Kursstart: 14 januari.

Lärare: Daniel Johansson

Text: Hebreerbrevet

Extra: Genomgång av enklare grekisk text med början i Johannesevangeliet. Måndagar och torsdagar kl. 10–12.

Hebreiska

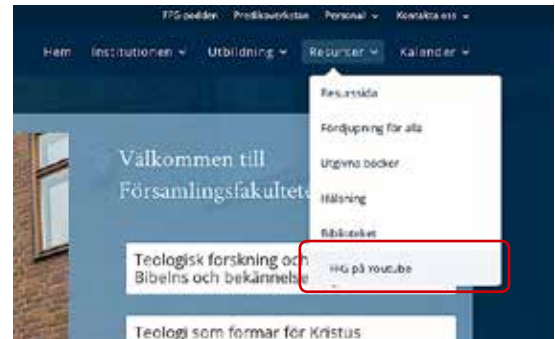
Varannan onsdag (udda veckor) kl. 13.15–15.

Kursstart: 19 januari

Lärare: Jonatan Ådahl

Text: Ruts bok

Båda kurserna förutsätter att du läst introduktionskursen till resp. språk. Ingen avgift. Det finns möjlighet att delta på distans via länk. Anmälan till expeditionen. Välkommen!

Fredag 25 februari kl. 13.30–18.00 • David Hedegård

Med föredrag om bibelöversättaren och teologen David Hedegårds liv och verk. Gästföreläsare är professor emeritus Mats Eskhult samt Dr Bruno Frandell som skrivit avhandlingen *Contending for the Faith – the Apologetic Theology of David Hedegård*.

Lördag 26 februari kl. 9.30–17.00 • Fadern

Johannes Hellberg: Abba i Bibeln: Jesu Kristi Fader och Israels Fader
 Torbjörn Johansson: "Fader" i nutida systematisk teologi och liturgi
 Fredrick Brosché: "De faderlösas Fader" (Ps 68:6)
 Under denna dag även avskedsföreläsning i två delar av Församlingsfakultetens tidigare lektor i kyrkohistoria Rune Imberg.

Ny flik på hemsidan

På hemsidan finns det nu en flik som heter "FFG på Youtube". Där hittar du en genväg till Församlingsfakultetens egen Youtubekanal. På denna kanal finner du ett stort antal videor och inspelningar från konferenser och undervisning från FFG.

Bibelarameiska – en sällsynt möjlighet!

Under vårterminen ges vid FFG en kurs i bibelarameiska av Mats Eskhult, professor emeritus i semitiska språk vid Uppsala universitet. Detta är en fantastisk och sällsynt möjlighet att få lära sig läsa Jesu modersmål och Bibelns tredje grundspråk, arameiska.

Omfång: 10 tillfällen, varannan vecka under VT 2022
Startdatum: 24 jan 2022 (kl. 13–15)
Förkunskapskrav: grundkurs i bibelhebreiska
Deltagande: På plats eller digitalt.
Sista anmälningdatum: 10 jan 2022
Information och anmälan: info@ffg.se, 031-778 35 40

Gudomlig GLANS – Argument för att Kristus är sann Gud

Ny småskrift från Församlingsfakulteten, skriven av Daniel Johansson.

Den kristna kyrkans bekännelse att Jesus är sann Gud ifrågasätts allt oftare och från allt fler håll. Denna småskrift visar att Nya testamentet inte bara framställer Kristi gudom i några enstaka nyckeltexter utan att det sker på ett mångfacetterat sätt från början till slut.

Skriften är tänkt som hjälp när man introducerar den kristna tron för någon, i mötet med dem som ifrågasätter att Kristus är sann Gud, och inte minst till fördjupning av frågan om vem Jesus är vid det egna bibelstudiet

Skriften kan beställas från FFG:s expedition, 031-778 35 40 eller info@ffg.se

Priset är 50 kr (40 kr/st vid fler än 10 ex). Frakt tillkommer.

JULKLAPPSTIPS!

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds tidningen med uppgift om nya adressen

Hallå där, Henrik Andersson!

Hälsnings redaktion har ställt några frågor till Henrik Andersson som vikarierar för Jakob Appell under en tid framöver.

Berätta lite om dig själv och din bakgrund.

Jag är gift med Rebecca sedan 10 år tillbaka och vi har välsignats med fyra barn, Mathea, Clara, Vilhelm och Josefina. Vi bor i Tostared, en liten by söder om Göteborg i Marks kommun. Tostared är också den plats där jag själv är född och uppvuxen och som man förstår så är uppmaningen att "lämna sin far och sin mor" inte tolkad som ett geografiskt avstånd i mitt fall.

Efter naturvetenskapliga studier på gymnasiet gick jag läsåret 07/08 Bibelskola Göteborg på Församlingsfakulteten. Detta bibelskoleår blev avgörande för mig på flera sätt. Jag minns särskilt lektioner i kristen troslära som vi hade tillsammans med Torbjörn Johansson. Det var så intressant, roligt och uppbyggligt att jag där och då bestämde mig för att också läsa teologi på FFG. Det är ett beslut jag inte ångrar. Efter studierna på FFG kom en period som man får kalla för "mångsysslande". Jag har arbetat som lärare i kristendoms-kunskap på kristna friskolor och tillsammans med familjen varit utsänd av missionsorganisationen Evangelisk Luthersk Mission ett år till Peru. Mycket lärorikt och spännande! Jag prästvigdes 2020 och har också en tjänst som komminister i Immanuel församlingen i Göteborg. Vid sidan av arbete och familj studerar jag på det Masterprogram som FFG ger i samarbete med *Concordia Theological Seminary* i Fort Wayne, USA.

Du ska under en tid vikariera för Jakob Appell som är tjänstledig för doktorandstudier. Hur känns det?

Det är stora kläder att fylla. Jakob har arbetat på Församlingsfakulteten i många år och kan verksamheten utan och innan. Han har fått det att se lätt ut, men jag har på den korta tid jag varit anställd förstått att han har fyllt många olika funktioner som jag kanske inte såg till en början. Det är mycket nytt för mig att sätta mig in i, men också mycket spännande. Sedan är det också väldigt roligt att få arbeta tillsammans med mina tidigare lärare och en tidigare medstudent, Jonatan Ådahl.

Är det mycket som är nytt för dig på Församlingsfakulteten?

Något som är nytt sedan jag studerade är samarbetet med *Fjellhaug Internasjonale Høgskole* i Oslo. Detta samarbete har öppnat upp nya möjligheter för FFG som jag tycker är väldigt positiva. Inte minst att högskolebehörigheten är erkänd i Sverige och är CSN-berättigad. En del är nytt men samtidigt kan jag se att det fortfarande är samma kompetenta lärare som håller liknande undervisning och handledning som jag själv fick ta del av.

Vad ser du fram emot under den kommande tiden?

Församlingsfakulteten har betytt mycket för mig både under studietiden och efteråt och jag har alltid tyckt om att komma dit och möta lärarna och nya studenter. Att nu få ha Församlingsfakulteten som arbetsplats är något jag fortsatt ser fram emot.

Något som jag ser extra mycket fram emot är att FFG har möjlighet att öppna upp för ett nytt intag av studenter redan nästa år 2022. När jag studerade var det intag av studenter vartannat år och jag känner till personer som egentligen ville studera här men där det blev för lång tid att vänta två år innan nästa intag. Jag hoppas verkligen att fler ska få möjligheten att studera på FFG och att jag på olika sätt ska kunna få arbeta för att göra det möjligt.